

مقایسه میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه بر اساس برخی از متغیرهای اجتماعی

فاطمه رادان

استادیار علوم اجتماعی دانشگاه پیام نور radanfatemeh@yahoo.com

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: مقایسه میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه بر اساس برخی از متغیرهای اجتماعی، یکی از چالش‌های فرا روی انسان مقوله بهزیستی و نشاط است و با وجود پیشرفت در فناوری و بهبود آسایش، احساس نشاط وی نسبت به گذشته افزایش نیافته و بحث نشاط زنان دانشجویان به لحاظ تأثیرگذاری این گروه در جامعه اهمیت دارد. این پژوهش باهدف مقایسه میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه بر اساس برخی از متغیرهای اجتماعی انجام پذیرفته است.

روش پژوهش: جامعه آماری کلیه دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور مرکز ساوه با تعداد ۲۵۴۴ نفر و آزاد اسلامی واحد ساوه با تعداد ۲۷۰۰ نفر در نیمسال دوم ۱۳۹۴-۹۵ است؛ که برطبق فرمول کوکران ۳۷۳ نفر به‌عنوان جمعیت نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه مقیاس کوتاه ارزیابی نشاط اجتماعی آکسفورد و پرسشنامه محقق ساخته متغیرهای اجتماعی دارای اعتبار سازه استفاده شده و با بهره‌گیری از تکنیک آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه معادل ۰/۸۷ است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش بین احساس محرومیت اجتماعی و نشاط اجتماعی رابطه معنادار و منفی، بین احساس مقبولیت اجتماعی بانشاط اجتماعی رابطه معنادار و مثبت، بین احساس امنیت اجتماعی بانشاط اجتماعی رابطه معنادار و مثبت، بین احساس بیگانگی اجتماعی بانشاط اجتماعی رابطه معنادار و منفی وجود دارد. همچنین بین احساس نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی تفاوت معنادار وجود دارد و دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی از نشاط اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان زن دانشگاه پیام نور برخوردارند.

کلمات کلیدی: احساس امنیت اجتماعی، احساس بیگانگی اجتماعی، احساس محرومیت اجتماعی، احساس مقبولیت اجتماعی، نشاط اجتماعی

مقدمه

ندارند اما نقش مهم و مؤثری در ارتقاء کیفیت سطح زندگی ایفا می‌کنند.

تحقیقات انجام‌شده در ارتباط با دانشجویان نشان می‌دهد که دانشجویان با احساسات مثبت‌تر، تصمیم‌گیرندگان بهتری نیز هستند (Boehm & Lyubomirsky, 2007: 101-116). از این رو توجه به بهداشت روانی زنان دانشجو به‌خصوص نشاط اجتماعی آنان دارای اهمیت است زیرا این گروه از جوانان، در آینده علاوه بر پذیرش نقش‌های متعدد در بخش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور که به عهده می‌گیرند با ایفای نقش همسری و تربیتی مادری در خانواده سهم بیشتری را متقبل می‌شوند بنابراین توجه به مقوله نشاط آنان قابل تأمل به نظر می‌رسد.

بیان مسئله

تحقق توسعه پایدار از مهم‌ترین اهداف هر کشوری محسوب می‌شود و دانشگاه‌ها با تولید و عرضه علم، جایگاه والایی در تحقق اهداف توسعه دارند. نظام آموزش عالی کشور در مدت دو دهه اخیر با گسترش دانشگاه‌ها و پذیرش زنان با بیش از نیمی از تعداد متقاضیان ادامه تحصیل در بخش آموزش عالی کشور، بیش از دو میلیون نفر از جمعیت زنان فعال جامعه را در فضا دانشگاهی تحت تأثیر قرار داده درحالی‌که فضای دانشگاه‌ها نیز تحت تأثیر این گروه از اعضای جامعه قرار گرفته‌اند. دانشگاه به‌مثابه سازمان می‌تواند برافزایش یا کاهش شادی و سلامت فیزیکی، روانی و هیجانی نیروهای خود تأثیرگذار باشد (Bretones & Gonzalez, 2010: 273-285). بررسی میزان نشاط اجتماعی به‌عنوان شاخصی از بهبود بهداشت و سلامت روانی اعضای جامعه ضروری است و این ضرورت در مورد زنان دانشجو به دلیل نقش تربیتی و مؤثر آنان در شاکله خانواده دوچندان می‌شود.

انسان موجودی هدفمند و جویای سعادت و خوشبختی است و با تحقق اهداف، احساس نشاط و شادکامی می‌کند. انسان در فرایند زندگی همواره با مسائل و مشکلات متنوعی مواجه است که با پذیرش نقش‌های گوناگون، برای نیل به ثبات در برابر تغییرات، قدرت سازگاری خویش را افزایش می‌دهد. احساس نشاط یکی از مهم‌ترین پشتوانه‌های انسان برای مقابله با مشکلات، سختی‌ها و تأمین نیازهای مقبول و همسو با فرهنگ جامعه است و حرکت در مسیر تحقق اهداف نیز نشاط‌آور است. متغیرهای اجتماعی و فردی بسیاری در ایجاد احساس نشاط مؤثرند که این گروه از عوامل تأثیرگذار ریشه در نظام ارزشی جامعه و خصوصیات فردی اشخاص دارند و در همین راستا نظام ارزشی جامعه هم زمینه ایجاد و دوام نشاط را فراهم می‌کند و هم تحت تأثیر نشاط اعضای جامعه قرار می‌گیرد.

نشاط صفتی برای افراد جامعه است که از وضعیت عینی زندگی در فرایند مقایسه با دیگر گروه‌ها به‌عنوان ویژگی فرهنگی و ملی شکل می‌گیرد. (Haller & Hadler, 2006: 169-216) جامعه با هموارسازی وضعیت موجود با نگاهی به وضعیت مطلوب و مقبول اعضای جامعه، بستر مناسب برای تحقق اهداف را مهیا می‌کند و افراد را به‌سوی آرزوهایشان سوق می‌دهد و در همین فضا، فرد با کنش متقابل و ارتباط با هم‌نوعان خود در پی کسب آرامش، امنیت و اطمینان خاطر نسبی و ضروری برای زندگی تلاش می‌کند. بدیهی است که رفتار انسان برخاسته از نگرش و ارزش‌های حاکم در فضای زیستی اوست.

بر اساس آمار موجود در سایت مرکز آمار ایران و موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، زنان دانشجو با نسبت حدود ۰/۰۵ از جمعیت کل زنان کشور اگرچه ظاهراً از نظر کمی سهم زیادی در جامعه

یافتن تأثیرات این موضوع بر سلامت روانی بود. جهت این کار حجم نمونه‌ای به تعداد ۱۳۸ نفر از جوانان بریتانیایی انتخاب و داده‌ها از طریق دو مقیاس مذهب (مقیاس جهت‌گیری مذهبی و خرده مقیاس‌های درونی و بیرونی) و مقیاس الگوپردازی (خرده مقیاس منفی و مثبت) و شادکامی (افسردگی - شادکامی و فرم کوتاه پرسشنامه شادکامی آکسفورد) جمع‌آوری شد. به‌طورکلی رابطه معناداری بین نمرات مذهب و نمرات شادکامی پیدا نشد. همچنین همبستگی بالایی بین نمرات دو خرده مقیاس جهت‌گیری مذهبی و الگوپردازی مذهبی مثبت وجود داشت و رابطه معناداری با نمرات پرسشنامه فرم کوتاه شادکامی آکسفورد^۶ نیز داشت.

آرگایل^۶ (۲۰۰۲) معتقد است بین درآمد و شادمانی ارتباط مثبت وجود دارد؛ اما پژوهش‌های وی نشان می‌دهد این ارتباط بین اقشار کم‌درآمد بیشتر است؛ یعنی درآمد تا اندازه‌ای که نیازهای مادی افراد را برطرف می‌سازد، بر شادمانی تأثیر دارد. این در حالی است که درآمد بیش‌ازحد نیاز، شادمانی را افزایش نمی‌دهد (میرشاه جعفری، ۱۳۸۱). به اعتقاد داینر^۷ هم داشتن غذا و سرپناه و امنیت از پایه‌های اصلی رضامندی و شادی به شمار می‌رود؛ ولی زمانی که افراد از این امکانات اولیه برخوردار باشند و ضروریات زندگی خود را تأمین کرده باشند، دیگر ثروت نقش اساسی ندارد (کریمی نوری، ۱۳۸۱: ۳۲-۴۱).

تحقیقی با عنوان «بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن» توسط علی‌رضا ورامینی در سال ۱۳۹۰ در رودهن انجام گرفت. هدف پژوهش بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نشاط اجتماعی دانشجویان واحد رودهن است و به روش توصیفی از نوع پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن در سال

بنا بر گزارش رویترز^۱ در تازه‌ترین رده‌بندی کشورهای جهان در سال ۲۰۱۶ میلادی از نظر شاخص شادی در میان ۱۵۷ کشور، ایران دارای رتبه ۱۰۵ است. این رده‌بندی به‌طور مشترک از سوی موسسه مطالعاتی^۲ SDSN وابسته به سازمان ملل و موسسه زمین در دانشگاه کلمبیا آمریکا انجام شده است. در انجام این مطالعه از شاخص‌های مختلفی چون سرانه تولید ناخالص داخلی، میزان حمایت‌های اجتماعی، اعتماد عمومی، نظام‌های سیاسی، وجود فساد، آموزش، شاخص‌های بهداشتی و طول عمر، آزادی زندگی و انتخاب، سخاوت و دیگر شاخص‌ها استفاده شده است. با توجه به رتبه ایران در رده‌بندی جهانی و جایگاه زنان در جامعه، پردازش به مقوله نشاط اجتماعی زنان دانشجوی ضروری به نظر می‌رسد. در این مقاله سعی شده تأثیر برخی از عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه سنجیده و میزان نشاط اجتماعی آنان نیز با یکدیگر مقایسه شود.

ادبیات تحقیق

موگیلنر^۳ (۲۰۱۰) با مطالعه نمونه ۱۲۷ نفر دانشجوی نشان داد، از نظر بیشتر دانشجویان، پول برای دستیابی به رؤیای آمریکایی و شادی به‌عنوان حق مسلم افراد جامعه، بسیار حیاتی است. البته از نظر بسیاری از محققان روان‌شناسی رابطه ضعیفی بین پول و خوشبختی وجود دارد. اقتصاددانان دریافته‌اند که سطح خوشبختی آمریکایی‌ها در طول پنجاه سال گذشته، باوجود افزایش ثروت کشور در طی همان سال‌ها ثابت مانده است (موگیلنر، ۲۰۱۰).

لوایس^۴ و همکاران (۲۰۰۵)، در تحقیقی با عنوان «جهت‌گیری مذهب، الگوپردازی مذهبی و شادکامی در بین جوانان بریتانیا» انجام داده‌اند. هدف آن‌ها از این تحقیق بررسی رابطه مذهب و نشاط از طریق متون و

تغییرات یا واریانس متغیر شادکامی اجتماعی را تبیین کنند.

چارچوب نظری

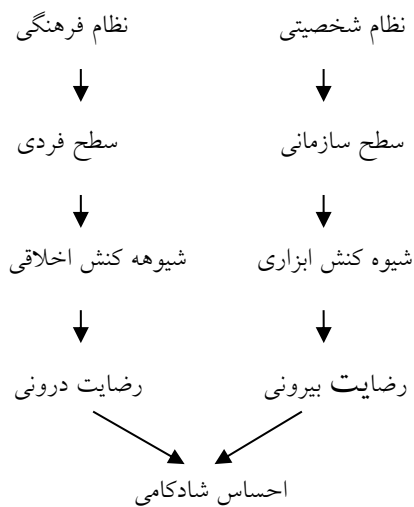
چارچوب نظری این پژوهش طبق نظریه کارکردگرایی ساختاری و تلفیقی از دیدگاه‌های رابرت مرتون^۱ و تالکوت پارسونز^۲ شکل گرفته است. مرتون معتقد بود که در جوامع باز به لحاظ طبقاتی که امکان رقابت و ارتقا در سلسله‌مراتب اجتماعی در آن‌ها وجود دارد؛ جامعه اهداف مطلوب اجتماعی را برای همه افراد تجویز می‌کند (دستیابی به ثروت و منزلت) اما وسایل دستیابی به این اهداف را یکسان بین اعضای جامعه توزیع نمی‌کند. برای مثال طبقات پایین‌تر جامعه به اندازه طبقات بالاتر جامعه آرزومندی دستیابی به این اهداف را دارند اما امکانات رسیدن به این اهداف در اختیار آن‌ها نیست، در این حالت بین آرزومندی‌ها و امکانات شکافی پیش می‌آید که فرد را دچار ناکامی و احساس خصومت نسبت به نظم هنجاری موجود می‌کند. افراد در مقابل بروز این شکاف، پاسخ یکسانی نمی‌دهند و با توجه به میزان پذیرش اهداف و وسایل لازم برای نیل به این اهداف به پنج شکل واکنش می‌دهند. مرتون می‌نویسد، در بین عناصر اجتماعی و ساختارهای فرهنگی، دو مورد از آن‌ها دارای اهمیت بی‌واسطه هستند. اولین آن شامل آنچه به لحاظ فرهنگی، اهداف، مقاصد و علائق تعریف شده‌اند- اهداف انسان‌ها در جامعه کم‌وبیش یکپارچه هستند- و تقریباً در سلسله‌مراتب ارزشی منظم می‌شوند. دومین عنصر از ساختار فرهنگی چنین تعریف می‌شود: شیوه-های قابل قبول برای رسیدن به این اهداف که منظم و کنترل شده‌اند (مرتون، ۱۹۶۸: ۱۸۷-۱۸۶). به نظر وی، در یک جامعه منظم اهداف و ابزار یا شیوه‌ها در هماهنگی و یگانگی و تطابق به سر می‌برند؛ هم پذیرفته شده هستند و هم در اختیار افراد جامعه قرار

تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ شاغل به تحصیل تشکیل می‌دهند. نتایج نشان می‌دهند بین امید به آینده بانشاط اجتماعی دانشجویان رابطه معنادار وجود دارد. بین پابندی به اعتقادات دینی و امنیت اجتماعی بانشاط اجتماعی دانشجویان رابطه معنادار وجود ندارد.

صحرائیان و همکاران (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان «رابطه نگرش مذهبی و شادکامی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز» با حجم نمونه ۲۷۱ نفری دانشجوی رشته پزشکی (۱۶۴ مرد و ۱۰۷ زن)، روش تحقیق توصیفی-مقطعی و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی و با استفاده از پرسشنامه نگرش مذهبی خدایاری فرد و شادکامی آکسفورد به این نتایج رسیدند که علاوه بر رابطه معنادار بین شادکامی و نگرش مذهبی، سن نیز رابطه معناداری با شادکامی و نگرش مذهبی دارد.

هزارجریبی و صفری شالی (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی مفهوم شادکامی اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی استان مرکزی)» پرداخته‌اند. نتایج پژوهش ایشان نشان داد که احساس شادکامی در بین ۱۸/۵ درصد از پاسخگویان در حد کم و خیلی کم، ۱۹/۵ درصد از آنان در حد زیاد و ۶۲ درصد هم در حد متوسط بوده است. عوامل تبیین‌کننده شادکامی اجتماعی بر طبق مدل مسیر، نشان می‌دهد که در ابتدا متغیر امید به آینده وارد معادله شده است. متغیرهای بعدی عبارت‌اند از: احساس مقبولیت اجتماعی (با ضریب ۰/۲۸)، ارضای نیازهای عاطفی (با ضریب ۰/۲۶)، پابندی به ارزش‌های دینی (با ضریب ۰/۱۱)، بالا رفتن سن افراد (با ضریب ۰/۰۸)، احساس عدالت توزیعی (با ضریب ۰/۰۷)، فضای مناسب اخلاقی عمومی (با ضریب ۰/۰۶)، عدم احساس امنیت (با ضریب ۰/۰۵)، احساس امنیت (با ضریب ۰/۰۵). در مجموع متغیرهای یادشده توانسته‌اند ۰/۵۵ از

شدن هستند. دو نوع رضایت در جامعه برای افراد وجود دارد: ۱- رضایت درونی یا روانی، ۲- رضایت ابزاری در سطح سازمان، رضایت‌های روانی شامل تأیید فرد از جانب دیگران، تصدیق موفقیت شغلی و تأمین شغلی است و رضایت‌های ابزاری شامل پاداش- های موجود در سازمان‌هاست که اساساً از نوع پاداش- های مادی است. پس چنانچه نظام فرهنگی بتواند بین نظام شخصیتی و انتظارات روانی و مادی آن‌ها و اهداف سازمانی که توسط نظام فرهنگی درونی شده‌اند، ارتباط منطقی ایجاد کند، کنشگران می‌توانند ضمن دستیابی به اهداف سازمانی، به اهداف و منافع فردی خود برسند و احساس رضایتمندی، مشارکت در امور سازمان یا احساس مفید بودن و مؤثر بودن، اعتماد به نفس، کنترل بر جریان امور و احساس عدالت کنند. همچنین پاداش‌های مادی که حاصل کار و تلاش آنان است را کسب کنند (صبوری، ۱۳۸۵: ۱۷۴).

فرضیه‌ها

- بین احساس محرومیت و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد.

گرفته‌اند. عدم تطابق، زمانی ظاهر می‌شود که تأکیدی ناموزون بر اهداف، ابزار و یا شیوه‌های دستیابی به هدف قرار شود. به نظر مرتون در جامع آمریکایی تأکیدی بیش از حد بر اهداف دیده می‌شود و لزوم توجه به شیوه‌های نهادی شده برای دستیابی به اهداف به دست فراموشی سپرده شده است (ممتاز، ۱۳۸۱: ۶۶-۶۵).

اهداف	ابزار	وضعیت (وجه)
+	+	همنوایان
+	-	ابداع
-	+	انجام امور برحسب عادت
-	-	معنادان و افسرده‌ها
+/-	+/-	جنبش‌ها و انقلاب‌ها
		طغیان

منبع: ترنر (۱۳۹۳)

از نظر پارسونز، یک نظام اجتماعی از مجموعه‌ای از کنشگران فردی ساخته می‌شود که در موقعیتی که دست‌کم جنبه‌ای فیزیکی یا محیطی دارد، با یکدیگر کنش متقابل دارند. این کنشگران بر حس گرایش به ارضای حد مطلوب برانگیخته می‌شوند و رابطه آن‌ها با موقعیت‌هایشان و همچنین با همدیگر، برحسب و به‌واسطه یک نظام ساختاربندی شده فرهنگی و نمادهای مشترک، مشخص می‌شود (ریتزر^۱، ۱۳۸۸: ۱۳۵-۱۳۴). پارسونز در نظریات خود ادعا می‌کند: ادغام نظام‌های فرهنگی و شخصیت در نظام اجتماعی امکان‌پذیر است و این ادغام از طریق استفاده از یک مفهوم نظام ارزشی مرکزی صورت می‌گیرد. این مفهوم هسته مرکزی نظریه نظم پارسونز را تشکیل می‌دهد. او در کتاب نظام اجتماعی نشان می‌دهد که چگونه روابط نقش بر اساس انتظارات مشترک در مورد رفتار و نگرش‌های افراد دیگر به وجود می‌آید (صبوری، ۱۳۸۵: ۱۷۳). این انتظارات خود نتیجه فرآیندهای مشترک درونی ساختن هنجارهای جامعه و اجتماعی

پایایی آن نیز ۰/۸۷ گزارش شده است (رضادوست و همکاران، ۱۳۹۳).

۲- پرسشنامه محقق ساخته: این پرسشنامه تلفیقی از پرسشنامه عنبری و حقی (۱۳۹۳) با مؤلفه بیگانگی اجتماعی، هزارجریبی و آستین فشان (۱۳۸۸) با مؤلفه مقبولیت اجتماعی و محرومیت اجتماعی و ابراهیمی و بنی فاطمه (۱۳۹۳) با مؤلفه امنیت اجتماعی است و جهت اعتبار آن از اعتبار سازه و به منظور سنجش پایایی آن از تکنیک آلفای کرونباخ استفاده شده که برابر با ۰/۸۷ و اعتبار و پایایی آن نیز تأیید شده است.

داده‌های پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم افزار Spss در محیط ویندوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها

آزمون فرضیات

جدول شماره ۱: آزمون همبستگی پیرسون برای تبیین رابطه احساس محرومیت اجتماعی و نشاط اجتماعی

نشاط اجتماعی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
احساس محرومیت اجتماعی	-۰/۳۶۱	۰/۰۰۱

بر اساس یافته‌های جدول فوق که به بررسی رابطه میان احساس محرومیت و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه با استفاده از آماره همبستگی پیرسون پرداخته، مشخص شده که با توجه به میزان ضریب همبستگی آن ($r=-0/361$) و سطح معنی‌داری ($sig=0/001$) رابطه میان دو متغیر معنادار و معکوس بوده به نحوی که با کاهش احساس محرومیت افراد میزان نشاط اجتماعی این افراد نیز افزایش می‌یابد و فرضیه فوق تأیید شد.

- بین مقبولیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد.

- بین احساس امنیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد.

- بین احساس بیگانگی اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد.

- بین احساس نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه تفاوت معنادار وجود دارد.

روش تحقیق

در این تحقیق که از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی قرار دارد به اقتضای موضوع تحقیق و با توجه به امکانات موجود، تحقیق به شکل پیمایشی انجام گرفته و از روش همبستگی به منزله مناسب‌ترین روش برای آزمودن داده‌ها استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور با تعداد ۲۵۴۴ نفر و آزاد اسلامی مرکز ساوه با تعداد ۲۷۰۰ نفر در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۵ تشکیل داده‌اند؛ که از این تعداد با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۳ نفر به عنوان جمعیت نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده‌اند.

برای سنجش رابطه بین متغیرهای مستقل بانشاط اجتماعی دانشجویان از پرسشنامه شماره یک و دو استفاده شده است.

۱- پرسشنامه مقیاس کوتاه ارزیابی نشاط اجتماعی آکسفورد: این پرسشنامه در سال ۱۹۹۰ توسط آرگایل و لو تهیه شده و دارای اعتبار سازه و ضریب

جدول شماره ۲: آزمون همبستگی پیرسون برای تبیین رابطه مقبولیت اجتماعی و نشاط اجتماعی		
نشاط اجتماعی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
میزان مقبولیت اجتماعی	۰/۴۵۰	۰/۰۰۰

بر اساس یافته‌های جدول فوق که به بررسی رابطه میان مقبولیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه با استفاده از آماره همبستگی پیرسون پرداخته مشخص شده که با توجه به میزان ضریب همبستگی آن ($r=0/450$) و سطح معنی داری ($sig=0/000$) رابطه میان دو متغیر معنادار و مثبت بوده به نحوی که با افزایش میزان مقبولیت اجتماعی دانشجویان زن میزان نشاط اجتماعی نیز افزایش می‌یابد و در نتیجه فرضیه فوق تأیید شد.

بر اساس یافته‌های جدول فوق که به بررسی رابطه میان احساس بیگانگی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه با استفاده از آماره همبستگی پیرسون پرداخته، مشخص شده که با توجه به میزان ضریب همبستگی آن ($r=-0/284$) و سطح معنی داری ($sig=0/002$) رابطه میان دو متغیر معنادار و منفی بوده به نحوی که با کاهش احساس بیگانگی دانشجویان زن میزان نشاط اجتماعی این افراد نیز افزایش می‌یابد.

جدول شماره ۳: آزمون همبستگی پیرسون برای تبیین رابطه احساس امنیت اجتماعی و نشاط اجتماعی		
نشاط اجتماعی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
احساس امنیت اجتماعی	۰/۳۸۶	۰/۰۰۱

بر اساس یافته‌های جدول فوق که به بررسی رابطه میان احساس امنیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه با استفاده از آماره همبستگی پیرسون پرداخته، مشخص شده که با توجه به میزان ضریب همبستگی آن ($r=0/386$) و سطح معنی داری ($sig=0/001$) رابطه میان دو متغیر معنادار و مثبت بوده به نحوی که با افزایش میزان احساس امنیت اجتماعی، میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن نیز افزایش می‌یابد.

جدول شماره ۵: آزمون تفاوت میانگین احساس نشاط اجتماعی بر حسب نوع دانشگاه				
دانشگاه	میانگین	انحراف معیار	F	سطح معناداری
دانشگاه آزاد اسلامی	۳۶/۴۰۱	۴/۶	۹/۲۸	۰/۰۰۰
دانشگاه پیام نور	۳۱/۱۲۰	۲/۵		

جدول فوق آزمون تفاوت میانگین نشاط اجتماعی بر حسب نوع دانشگاه پاسخگویان را نشان می‌دهد، نتایج به دست آمده، بر اساس آزمون F فرضیه فوق را تأیید نموده و تفاوت معناداری را به لحاظ آماری نشان می‌دهد. تفاوت مشاهده شده بین میانگین‌های نمرات نشاط اجتماعی پاسخگویان، با مقدار ($F=9/28$) و سطح معناداری ($P=0/000$) حداقل در سطح ۹۹ درصد معنی داری است، نتایج بیانگر این مطلب است که دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی از نشاط اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان زن دانشگاه پیام نور برخوردارند.

رگرسیون چند متغیره

($T=-8/770$) و سطح معنی داری ($\text{Sig.T}=0/000$) بین

این متغیر و متغیر وابسته همبستگی بالایی وجود دارد. در مرحله چهارم احساس بیگانگی اجتماعی وارد معادله رگرسیونی شده، نتایج نشان می‌دهد با توجه به میزان ($T=-6/697$) و سطح معنی داری ($\text{Sig.T}=0/000$) بین این متغیر و متغیر وابسته همبستگی بالایی وجود دارد.

بر اساس مقدار به دست آمده در مرحله آخر متغیرهای مستقل بر روی هم توانستند مقدار $0/59$ صدم از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمایند.

مدل ساختاری رابطه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

مدل تجربی پژوهش یک مدل علی از نوع تحلیل مسیر است، نکته حائز اهمیت در مدل‌های تحلیل مسیر آن است که با استفاده از این مدل‌ها می‌توان به حجم عظیمی از اطلاعات که می‌تواند روابط علی ارزشمندی را بیان کند دست یافت. قاعده مکانیسم علی کمک می‌کند که متغیر وابسته از طریق مجموعه‌ای از متغیرهای مستقل تبیین گردد. اساساً در تحقیقات اجتماعی متغیر وابسته تحت تأثیر مجموعه‌ای از متغیرهای مستقل است و هر متغیر سهمی در تبیین متغیر وابسته دارد. وجود تئوری‌های مختلف در علوم اجتماعی نیز ناشی از همین ویژگی است که هر کدام از آن‌ها بخشی از واقعیت اجتماعی را آشکار می‌سازند.

رگرسیون چند متغیره روش آماری است که برای تحلیل تأثیر جمعی و فردی دو یا چند متغیر مستقل بر روی تغییرات متغیر وابسته به کار می‌رود، به عبارت دیگر تحلیل رگرسیون چند متغیره برای مطالعه تأثیرات چند متغیر مستقل در متغیر وابسته کاملاً مناسب است (کرلینجر^{۱۱}، ۱۳۸۹: ۱۴۱). در این تحقیق از آماره رگرسیون چند متغیره به شیوه گام به گام^{۱۲} استفاده شده است. در این روش متغیرهای مختلف به ترتیب میزان اهمیت در تبیین متغیر وابسته وارد معادله می‌شوند و متغیرهایی که تأثیری در توضیح متغیر وابسته نداشته باشند، خارج از معادله قرار می‌گیرند.

همان‌طور که در جدول زیر ملاحظه می‌شود، آزمون T نشان می‌دهد که ضریب بتا برای چهار متغیر حداقل در سطح ۹۹ درصد اطمینان از لحاظ آماری معنی دار است.

اولین متغیری که در معادله رگرسیونی وارد شده است، احساس محرومیت اجتماعی است. با توجه به میزان و سطح معنی داری ($\text{Sig.T}=0/000$) همبستگی بالایی با متغیر وابسته دارد.

در مرحله دوم احساس مقبولیت اجتماعی وارد معادله شده، نتایج نشان می‌دهد با توجه به میزان ($T=9/467$) و سطح معنی داری ($\text{Sig.T}=0/000$) بین این متغیر و متغیر وابسته همبستگی بالایی وجود دارد.

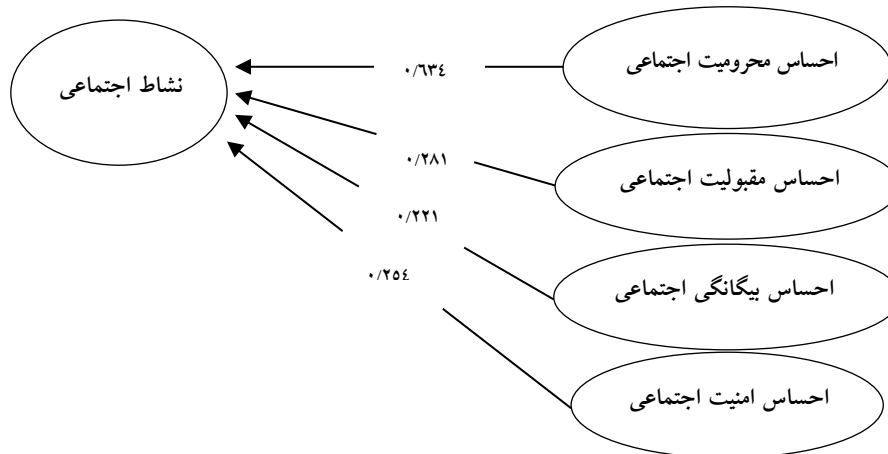
در مرحله سوم سال‌های احساس امنیت اجتماعی وارد معادله رگرسیون شده است و با توجه به میزان

جدول شماره ۶: عناصر متغیرهای مستقل برای پیش‌بینی نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و

آزاد اسلامی شهر ساوه

مرحله	نام متغیرها	r	r ²	مقدار اضافه شده به f2	f	sig f	ضریب b	ضریب beta	آزمون t	سطح معنی داری
اول	احساس محرومیت اجتماعی	۰/۶۳۴	۰/۴۰۲	-	۴۰۱/۶۹	۰/۰۰۰	-۱/۱۶۷	-۰/۶۳۴	-۲۰/۰۴۲	۰/۰۰۰
چهارم	احساس بیگانگی اجتماعی	۰/۷۵۶	۰/۵۹۰	۰/۰۴۳	۱۹۸/۵۰	۰/۰۰۰	-۱/۰۰۲	-۰/۲۲۱	-۶/۶۹۷	۰/۰۰۰
دوم	احساس مقبولیت اجتماعی	۰/۶۳۹	۰/۴۸۰	۰/۰۷۸	۴۳۲/۷۵	۰/۰۰۰	۵/۱۱۱	-۰/۲۸۱	۹/۴۶۷	۰/۰۰۰
سوم	احساس امنیت اجتماعی	۰/۷۳۴	۰/۵۳۹	۰/۰۵۹	۲۳۲/۶۰	۰/۰۰۰	-۰/۳۲۵	-۰/۲۵۴	-۸/۷۷۰	۰/۰۰۰

و رضایت می‌کند، در صورتی که به اهداف خود دست پیدا نکند، نشاط، شادکامی و رضایتمندی وی کاهش می‌یابد. امروزه به نظر می‌رسد آنچه انسان‌ها از دست داده‌اند، همان شادمانی و نشاط است که برای به دست آوردنش مسیرهای متفاوتی پیموده شده و همچنان نیز پیموده می‌شود. نشاط اجتماعی در جامعه به صورت تک علیتی نیست، بلکه مجموعه‌ای از عوامل فردی و فرا فردی در تقویت و یا کاهش نشاط در افراد جامعه تأثیرگذارند.

نشاط اجتماعی یکی از اصلی‌ترین نیازهای جوامع امروزی است، چراکه شهروندان کلان‌شهرها کمتر فرصت این را پیدا می‌کنند که به خودشان و نیازهایشان فکر کنند و به شدت مستعد افسردگی می‌شوند. جامعه بانشاط و فرهنگ جامعه‌ای است که استعدادهای افراد آن شکوفا شده و رفاه و امنیت را برای آحاد آن جامعه به ارمغان آورد؛ در مقابل، جامعه افسرده، خموده و غمگین، هر روز بر مشکلاتش افزوده شده و رو به انحطاط می‌رود.

نشاط اجتماعی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین شاخص‌های اجتماعی در گسترش احساسات رضایت عمومی از زندگی، بسط تعاملات اجتماعی سازنده، رشد اعتماد عمومی و مشارکت همه‌جانبه اجتماعی به شمار رفته و چندین دهه است که به‌عنوان موضوعی بین‌رشته‌ای در تحقیقات اجتماعی اهمیت

به‌وسیله تحلیل مسیر علاوه بر اینکه شبکه روابط موجود بین متغیرها به نمایش درمی‌آید، شدت این روابط نیز آشکار می‌گردد. برای رسم مدل مسیر از ضرایب بقای متغیرهایی استفاده شده که مقدار T آن‌ها در سطح معناداری قرار دارد. ضریب بتا در این مدل نماینده شدت رابطه بین دو متغیر با ثابت نگه‌داشتن اثر متغیرهای دیگر موجود در مدل است.

بحث و نتیجه‌گیری

انسان موجودی هدفمند است و از زمانی که پا به عرصه این جهان می‌گذارد و به خود، اهداف خود و به جهانی که پیرامون وی است وقوف پیدا می‌کند، در پی آن است تا اهداف خویش را تحقق بخشد، اگرچه اهداف انسان ریشه در نیازهایی داد که او را در کنش متقابل با دیگران بر ابعاد برشمرده شده وقوف یافته و از تمام امکانات برای دستیابی به آن‌ها بهره می‌گیرد. نقش ارزش‌ها در احساس خوشبختی و نشاط و در تحقق اهداف نقشی اساسی دارد. این ارزش‌ها هستند که اهداف را تعیین می‌نمایند و تحقق اهداف، احساس خوشبختی و نشاط را تعیین می‌بخشد. به عبارتی احساس خوشبختی و نشاط بازتاب توازن میان آرزوها و خواسته‌های فردی و میزان تحقق آن‌ها است. زمانی که انسان اهداف خود را محقق می‌یابد احساس نشاط

فرضیه اول تحت عنوان: «بین احساس محرومیت و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد». بر اساس یافته‌های پژوهش و بر اساس ضریب همبستگی پیرسون فرضیه فوق تأیید شده به صورتی که میان احساس محرومیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار معکوس وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های موگیلنر (۲۰۱۰)، آرگایل (۲۰۰۲) و داینر (۲۰۰۸) در خصوص تأثیر عوامل مادی و سطح معیشت با احساس شادکامی اجتماعی افراد همسو و هم راستا است.

احساس محرومیت از منظر اجتماعی، عضوی از خانواده و چارچوب مفهومی کیفیت زندگی و در مقابل رضایتمندی اجتماعی، امنیت اجتماعی، سلامت اجتماعی، رفتارهای جمعی و فراغت است. این مفاهیم به نوعی متناظر بانشاط و شادمانی هستند. با این توصیف، احساس محرومیت را در مقابل رضایتمندی اجتماعی توأم با رفتارهای شاد و احساس خوشبختی می‌داند و تمامی این مؤلفه‌ها تعریف جمعی دارند. نگرش مردم به نابرابری‌های اجتماعی و احساس محرومیت آن‌ها نسبت به وضعیتشان در داخل ساختار اجتماعی احساسات درونی آنان را مشخص می‌کند. اگر فرد در داخل ساختار، احساس محرومیت اجتماعی کند بنا بر همین رویکرد می‌تواند احساس شادابی و نشاط اجتماعی را کمتر درک کند. نگرش، آرزوها و خشم مردم عمدتاً بستگی به چارچوب مرجعی دارد که در درون آن مورد ارزیابی دیگران قرار گرفته و نیز خودشان را ارزیابی می‌کنند. مردم محرومیت نسبی خود را با یک گروه مرجع مقایسه می‌کنند و وضعیت خودشان را با دیگران مورد مقایسه قرار می‌دهند از این رو هرچه فرد احساس محرومیت اجتماعی بیشتری کند از سطح شادابی و نشاط اجتماعی کمتری

ویژه‌ای پیدا کرده است. وضعیت عمومی نشاط اجتماعی در ایران امروز به استناد شواهد و آمارها چندان رضایت‌بخش نیست. در همین راستا و به واسطه اهمیت موضوع تأثیر این مسئله در موفقیت برنامه‌های کلان توسعه پایدار، بند ب ماده ۹۷ برنامه چهارم توسعه صراحتاً دولت را مکلف کرده است تا به منظور پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی نسبت به تهیه طرح جامعی برای بسط و گسترش روحیه نشاط، شادابی، امیدواری، اعتماد اجتماعی، تعمیق ارزش‌های دینی و هنجارهای اجتماعی اقدام نماید (گلایی و اخشی، ۱۳۹۴).

مسلم است که در میان جوامع دانشگاهی و قشر دانشجو بالا بودن سطح شادی و نشاط موجب افزایش سرعت یادگیری فردی و پیشرفت تحصیلی در کنار فراهم آوردن مقدمات توسعه اجتماعی و اقتصادی است از این رو اگر جامعه‌ای می‌خواهد توسعه و پیشرفت کند و به آرمان‌های انسانی خود برسد، لازمه آن داشتن شهروندانی بانشاط و شاداب است و زمانی می‌توان به کمال نشاط اجتماعی برسد که تمامی آحاد مردم بانشاط و شاداب باشند. با جامعه شاداب و بانشاط می‌توان به اهداف مهم در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دست یافت و تصمیم‌گیران جامعه همواره می‌توانند از آن به‌عنوان یک فرصت بهینه استفاده نمایند. از سوی دیگر جامعه امروز ایران جامعه‌ای جوان است که طیف وسیعی از آن‌ها در دانشگاه‌ها مشغول به تحصیل هستند، همچنین وجود انواع مختلفی از دانشگاه‌ها در کشور از جمله دانشگاه‌های آزاد اسلامی و پیام نور لزوم مقایسه دانشجویان مشغول به تحصیل این دو نوع دانشگاه را پراهمیت می‌سازد. از آن رو این پژوهش باهدف مقایسه نشاط اجتماعی میان دانشجویان زن دانشگاه‌های آزاد اسلامی و پیام نور شهر ساوه انجام گرفته است.

مقبولیت اجتماعی بیشتری داشته باشند در مقابل از سطح نشاط اجتماعی بالاتری بهره‌مند هستند. فرضیه سوم تحت عنوان: «بین احساس امنیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد». بر اساس یافته‌های پژوهش و بر اساس ضریب همبستگی پیرسون فرضیه فوق تأیید شده به صورتی که میان احساس امنیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار مثبت وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های هزارجریبی (۱۳۸۹) و صحراییان و همکاران (۱۳۹۰) در خصوص رابطه احساس امنیت اجتماعی با شادکامی اجتماعی افراد همسو و هم راستا است.

امنیت یکی از نیازهای اساسی تلقی می‌شود و در نظریه سلسله‌مراتب نیازهای مازلو، نیاز به امنیت در مرتبه دوم نیازها قرار دارد؛ بنابراین اگر این نیاز در سطوح مختلف بنا به عللی تأمین نگردد و برآورده نشود، فرد دچار تنش و اضطراب می‌شود. امنیت به‌عنوان مفهومی اساسی که از ابتدای خلقت بشر به‌عنوان یک نیاز با وی همراه بوده است موجب ایجاد رضایت خاطر در میان افراد می‌شود یعنی افرادی که از امنیت اجتماعی بیشتری برخوردارند از احساس نشاط و شادابی بیشتری نیز بهره‌مند هستند چنانکه نبود امنیت موجب تشویش، دلهره، نارضایتی و تنش در میان افراد می‌شود. چنانکه نتایج این پژوهش نیز نشان می‌دهد که هرچه افراد احساس امنیت اجتماعی بیشتری داشته باشند در مقابل از سطح نشاط اجتماعی بالاتری بهره‌مند هستند.

فرضیه چهارم: «بین احساس بیگانگی اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد». بر اساس یافته‌های پژوهش و بر اساس ضریب همبستگی

برخوردار بوده و از زندگی در جامعه‌ای که دچار بی‌عدالتی است احساس ناراحتی و عذاب می‌نماید. در این بین نتایج پژوهش نیز نشان داد هرچه افراد احساس محرومیت اجتماعی کمتری داشته باشند در مقابل از سطح نشاط اجتماعی بالاتری بهره‌مند هستند. فرضیه دوم تحت عنوان: «بین مقبولیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار وجود دارد». بر اساس یافته‌های پژوهش و بر اساس ضریب همبستگی پیرسون فرضیه فوق تأیید شده به صورتی که میان احساس مقبولیت اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار مثبت وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های هزارجریبی (۱۳۸۹) و ورامینی (۱۳۹۰) در خصوص رابطه مقبولیت با احساس شادکامی اجتماعی افراد همسو و هم راستا است.

مقبولیت اجتماعی یعنی رعایت و اجرای آن دسته از الزامات و فاکتورهای اخلاقی، اجتماعی که باعث ارتقای مقبولیت و موقعیت اجتماعی فرد از طرف سایر افراد می‌شود. معمولاً افرادی که از مقبولیت اجتماعی برخوردارند احساس خوشایندی را تجربه کرده و ناامیدی، افسردگی، یاس و رخوت در میان آنان مشاهده نمی‌شود این افراد خود را در داخل جامعه به‌عنوان عضوی مفید و مؤثر شناخته و به همین سبب احساس رضایتمندی بیشتری از زندگی را حس می‌کنند. انسان به‌عنوان موجودی بالفطره اجتماعی از اینکه خود را در شرایط مناسب و قابل قبولی در اجتماع دیده و در میان هم‌نوعانش از پذیرش اجتماعی بیشتر و طرد اجتماعی کمتری برخوردار باشد احساس خرسندی نموده از این‌رو این افراد با مقبولیت بالاتر از نشاط اجتماعی بیشتری نیز برخوردارند چنانکه نتایج این پژوهش نیز نشان داد که هرچه افراد احساس

بالاتری نسبت به دانشجویان زن دانشگاه پیام نور برخوردارند.

نشاط به‌عنوان یک سازه احساسی حالتی مثبت است که در پاسخ به تعامل دائمی فرد با عناصر معنی-دار شغل و محیط کاری حاصل شده و سه احساس به هم مرتبط را شامل می‌شود که عبارت است از: قدرت جسمانی، انرژی عاطفی و سرزندگی شناختی و لذا نشاط هم با فاکتورهای جسمی و هم با فاکتورهای روانی مرتبط است که با سرزندگی و انرژی مشخص می‌شود.

لیوبومیرسکی و همکاران^{۱۳} در تحقیق خود بر روی نشاط به این نتیجه رسیده‌اند که شادی و نشاط از سه جزء تشکیل شده است: عوامل ژنتیکی، شرایط محیطی و فعالیت‌های آگاهانه. بر این اساس، عوامل اصلی که روی سطح دائمی شادی تأثیر خواهند داشت، عبارت‌اند از: نقطه ثابت، شرایط زندگی و فعالیت‌های آگاهانه. منظور از نقطه ثابت، سهم معین و ثابتی از شادی است که از والدین به ارث می‌رسد و موروثی است. جزء دوم شرایطی است که فرد در آن زندگی کرده و محیط جغرافیایی و فرهنگی منطقه را شامل می‌شود. جزء سوم، دسته وسیعی از فعالیت‌هایی است که مردم انجام می‌دهند و یا در فکر انجام آن هستند. (گلابی- اخشی، ۱۳۹۴: ۳). از این رو دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی به دلیل تنوع و تکثر در برنامه‌های فرهنگی دانشگاه‌هایشان، محیط وسیع جغرافیایی و فیزیکی آن دانشگاه و نیز احتمالاً سهم ثابت موروثی ژنتیکی خانوادگی‌شان از نشاط اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان دانشگاه پیام نور برخوردارند. از این رو شادی، فعالیت فردی آنان را برمی‌انگیزاند و روابط اجتماعی آنان را تسهیل می‌کند. همچنین سبب می‌شود نگرش افراد به محیط پیرامون مثبت‌تر شده، در تعارضات اجتماعی زودتر به توافق برسند.

پیرسون فرضیه فوق تأیید شده به صورتی که میان احساس بیگانگی اجتماعی و نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه رابطه معنادار منفی وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های لوایس و همکاران (۲۰۰۵) و صحرایان و همکاران (۱۳۹۰) در خصوص رابطه احساس بیگانگی اجتماعی با شادکامی اجتماعی افراد همسو و هم راستا است.

بیگانگی اجتماعی و ابعاد آن همچون بی‌قدرتی، بی‌معنایی، بی‌هنجاری، انزوا، تنفر فرهنگی و تنفر از خود مفهومی است که به بریدگی فرد از ساختار اجتماعی جامعه وی مرتبط است و به انفصال، جدایی و نداشتن پیوند ذهنی و عینی میان فرد و جامعه (نهادهای و ساختارهای اجتماعی نظیر خانواده، مذهب و ...) اشاره دارد که می‌تواند منجر به بروز ناهنجاری‌ها، کجروی‌های اجتماعی گردیده و با تهدید ساختار جامعه شرایط عدم انسجام و ازهم‌پاشیدگی اجتماعی را فراهم سازند از این رو افرادی که احساس بیگانگی اجتماعی دارند معمولاً در تعامل با سایر افراد و نیز ساختارهای اجتماعی دچار سردرگمی شده و احساس نشاط و شادی اجتماعی کمتری می‌کنند. از این رو این افراد با احساس بیزار از اجتماع و زندگی در جامعه احساس نشاط اجتماعی کمتری می‌نمایند. چنانکه نتایج این پژوهش نیز نشان می‌دهد که هرچه افراد احساس بیگانگی اجتماعی بیشتری داشته باشند در مقابل از سطح نشاط اجتماعی کمتری بهره‌مند هستند.

فرضیه پنجم: «بین احساس نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی واحد ساوه تفاوت معنادار وجود دارد». نتایج به دست آمده، بر اساس آزمون تفاوت میانگین‌ها فرضیه فوق را تأیید نمود و تفاوت معناداری را به لحاظ آماری نشان می‌دهد نتایج بیانگر این مطلب است که دانشجویان زن دانشگاه آزاد اسلامی از نشاط اجتماعی

امروزه شادمانی و رضایت مردم از زندگی به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه مطرح است. بین شادی و زندگی رابطه مستقیمی وجود دارد؛ یعنی کسی که در ظاهر و باطن شاد است، چهره‌ای گشاده دارد، امیدواری، پویایی و تفکر منطقی بر وجودش حکم فرمات. شادی، تصمیم‌گیری را برای او آسان می‌سازد و تلاش و قدرت بهره‌مندی از فکر و عقل را برای او راحت‌تر می‌کند در نتیجه از زندگی کردن لذت می‌برد و وجودش برای خود و دیگران ارزشمند می‌گردد. نشاط اجتماعی یکی از اصلی‌ترین نیازهای جوامع دانشگاهی است. جامعه بانشاط و فرهمند جامعه‌ای است که استعداد های افراد به‌ویژه دانشجویان آن شکوفا شده و رفاه و امنیت را برای آحاد آن جامعه به ارمغان آورد.

قدردانی

این مقاله برگرفته از طرحی با عنوان «مقایسه میزان نشاط اجتماعی دانشجویان زن دانشگاه پیام نور و آزاد اسلامی شهر ساوه بر اساس برخی از متغیرهای اجتماعی» است که با حمایت مالی دانشگاه پیام نور در سال ۱۳۹۵ انجام گرفته است.

منابع

- ابراهیمی، نیر، بنی فاطمه، حسین، (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین میزان احساس امنیت اجتماعی و میزان نشاط اجتماعی در بین کارکنان استانداری آذربایجان شرقی، فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی ایران، دوره ۱۱، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۳.
- ترنر، جانانان (۱۳۹۳). نظریه‌های نوین جامعه‌شناختی، ترجمه علی‌اصغر مقدس و مریم سروش، انتشارات جامعه شناسان.
- رضا دوست، کریم، فاضلی، عبدالله، مقتدایی، فاطمه، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر میزان نشاط در استان خوزستان، فصلنامه توسعه اجتماعی، دوره ۸، شماره ۴، تابستان ۱۳۹۳، صفحات ۲۹-۴۶.
- ریتزر، جرج، نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، چاپ چهاردهم، تهران: انتشارات علمی، ۱۳۸۸.
- صبوری، منوچهر، جامعه‌شناسی سازمان‌ها، چاپ پنجم، تهران: نشر شب‌تاب، ۱۳۸۵.
- صحراییان، علی، غلامی، عبدالله و امیدوار، بنفشه، رابطه نگرش مذهبی و شادکامی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مجله افق دانش، دوره ۱۷، شماره ۱، ۱۳۹۰، ص ۶۹-۷۵.
- عنبری، م. حقی، س. (۱۳۹۱)، بررسی عوامل فردی و اجتماعی مؤثر بر نشاط اجتماعی زنان مورد مطالعه: زنان مناطق شهری و روستایی شهرستان دلیجان، فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی، شماره ۲۵، ص ۵۳.
- کرمی نوری و همکاران، مطالعه عوامل مؤثر بر احساس شادی و بهزیستی در دانشجویان دانشگاه تهران، مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره سوم، شماره ۱، ۱۳۸۱، تهران: ص ۳۲-۴۱.
- گلایی، فاطمه، اخشی، نازیلا، مشارکت اجتماعی و نشاط اجتماعی، مجله جامعه‌شناسی کاربردی، دوره بیست و ششم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۴، تهران، ص ۱۳۹-۱۶۰.
- ممتاز، فریده، انحرافات اجتماعی: نظریه‌ها و دیدگاه‌ها، تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۸۱.
- میرشاه جعفری، ا.، عابدی، م. و دریکوندی، ه، شادمانی و عوامل مؤثر بر آن، مجله تازه‌های علوم شناختی، دوره سوم، شماره چهارم، ۱۳۸۱.
- ورامینی، ع، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نشاط اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی. ۱۳۹۰.
- هزارجریبی، ج، صفری شال، ر، بررسی مفهوم شادکامی اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه

موردی در استان مرکزی)، مجله علوم انسانی شماره سوم، ۱۳۸۹.

- هزارجریبی، ج، آستین افشان، پ، بررسی عوامل مؤثر بر نشاط اجتماعی (با تأکید بر استان تهران)، مجله علمی پژوهشی دانشگاه اصفهان، سال بیستم، شماره ۳۳، ۱۳۸۸.

- Argayel, M., *The Psychological of Happiness*. London: Rutledge, (2001).
- Boehm, K.J., & Lyubomirsky, S. (2007). Does happiness promote career success?. *Journal of Career Assessment*, 16(1), 101-116.
- Bretones, F.D., & Gonzalez, M J. (2011). Subjective and occupational well-being in a sample of Mexican workers. *Soc Indic Res*, 100, 273-285.
- Haller, M., & Hadler, M. (2006). How social relations and structures can produce happiness and unhappiness. *An International Comparative Analysis*, 75, 169-216.
- Kerlinger, Frederick, Nichols, *Foundations of Behavioral Research*, New York, Holt, Rinehart and Winston, (1979).
- Lewis, C. A., Malt by, J., Day, L. (2005). Religious orientation, religious coping and Happiness among UK adults, *Personality and Individual Differences*, 38.
- Merton, Robert, *Social theory and Social Structure*, New York: Free press, (1968).
- Mogilner, C., *The Pursuit of Happiness Time, Money and Social Connection*, *Psychological Science*, Vol 21(9), (Septamber2010), 1348-1354.
- Talcott Parsons, *The Social System*, London: Routledge, (1991).
- www.ebookstore.tandf.co.uk/.

یادداشت‌ها

¹ Reuters

^۲ موسسه راه‌حل‌های پای‌دار شبکه توسعه

³ Mogilner Cassie

⁴ Lewis and et al

⁵ Oxford

⁶ Argayel

⁷ Dinner

⁸ R.K. Merton

⁹ T. Parsons

¹⁰ Ritzer

¹¹ Kerlinger

¹² Stepwise

¹³ Lyubomirski et al